

OPLOSSING VOOR LUIERS STEEDS DICHTERBIJ

Het zoemt al een jaar of twee rond dat de recycling van luiers eraan komt. Op dit moment staat er echter nog geen operationele fabriek die ingezamelde luiers kan verwerken. Hoe zijn de huidige ontwikkelingen?

TEKST Geert Cuperus **BEELD** Casper Huurderman, Hollandse Hoogte

In de uitzending Nieuwsuur van 1 mei jongstleden was te zien dat er inmiddels een proefinstallatie draait bij ARN en dat er bij andere verwerkers vergevorderde plannen zijn. Intussen zijn er meerdere gemeenten die klaar staan om luiers in te zamelen. Sommigen zijn uit service-overwegingen gestart met de gescheiden inzameling maar er zijn ook gemeenten waar de bestaande inzameling is gestopt. Hoe staan de zaken in het ketenproject luiers er nu voor?

BELANG VAN LUIERRECYCLING

Het is goed om nog eens na te gaan waarom het belangrijk is luiers te recyclen. In de eerste plaats omdat door de toenemende afvalscheiding het aandeel luiers in het restafval steeds groter wordt. Gemiddeld 6% van het restafval bestaat uit luierafval. In diftar-gemeenten kan dit percentage zelfs oplopen tot zo'n 14%. In de tweede plaats zitten in luiers grondstoffen als plastics, papierpulp en SAP's die volgens het principe van de circulaire economie teruggewonnen moeten worden. Deze grondstoffen worden nu nog verbrand, iets dat we in een circulaire economie juist willen voorkomen. Recyclen kost uiteraard energie, maar dat geldt ook voor het produceren van nieuwe grondstoffen. Door te recyclen wordt de produc-

tie van nieuwe grondstoffen uitgespaard en kan uit de natte inhoud door middel van vergisting, energie worden teruggewonnen. Ook wordt het mogelijk om uit ontlasting meststoffen terug te winnen (luierafval bestaat voor meer dan 60% uit fecaliën en urine). Tot slot kent de recycling van luiers ook een economisch en sociaal aspect door het ontwikkelen van recyclingtechnieken en het creëren van nieuwe werkgelegenheid.

WAT IS MILIEURENDEMENT?

Vaak wordt de vraag gesteld welke optie voor luiers het beste is: recycling of verbranden? In een circulaire economie gaat de voorkeur uit naar recycling vanwege grondstofbesparing. Maar hoe zit het dan met andere milieueffecten zoals CO₂-uitstoot? Ook daarover is de circulaire economie duidelijk: het streven is om gebruik te maken van duurzame energie. Een systeem met recycling maar zonder duurzame energie is dus nog niet volledig circulair. Er moet wel stapje voor stapje naar die circulaire economie toegewerkt worden, door grondstoffen steeds opnieuw te gebruiken, duurzame energie in te zetten en overige milieueffecten te minimaliseren in de hele keten.

Belangrijke vraag is wat de luierreycling gaat kosten. Gemeenten hebben aangegeven dat dat niet veel meer kan zijn dan het huidige verbrandingstarief. Het tarief voor recycling is feitelijk nog niet bekend. Dat is ook nog niet exact aan te geven, de fabrieken staan er immers nog niet. De uiteindelijke kosten zijn afhankelijk van de resultaten van laatste testen en opschaling.

SECUNDAIRE MATERIALEN: HOOG- OF LAAGWAARDIG?

Volgens de ideeën van de circulaire economie wordt een grondstof idealiter steeds weer opnieuw in dezelfde toepassing gebruikt, of in een toepassing die daarmee gelijkwaardig is. Voor grondstoffen in luiers is dit een uitdaging. Dat wil niet zeggen dat het onmogelijk is, maar in eerste instantie kan gekozen worden voor een laagwaardigere oplossing. Het vergt doorontwikkeling van de circulaire aanpak om het steeds beter te doen. Daarvoor is meer onderzoek nodig, maar moet vooral ook gedacht worden aan het opnieuw ontwerpen van luiers met materialen die zich beter lenen voor recycling. De huidige initiatieven voor recycling geven goede hoop dat hoogwaardig en opnieuw gebruik van grondstoffen mogelijk gemaakt kan worden.

TIJDSPAD

In september 2016 vond een bijeenkomst plaats met gemeenten en recyclers. Vier recyclers hebben toen hun plannen gepresenteerd en gaven aan er vertrouwen in te hebben dat er in 2018 luierreycling kan zijn. Inmiddels hebben zich meer initiatiefnemers gemeld. Als de investeringen rondkomen, kunnen er op afzienbare termijn op enkele plekken in Nederland fabrieken staan die luiers kunnen recyclen. Per installatie zal de capaciteit nog beperkt zijn maar vaak is opschaling mogelijk. Mits recycling veilig en haalbaar is, is dit zeker goed nieuws voor gemeenten die nog steeds luiers apart (willen gaan) inzamelen. Zij kunnen zich vast oriënteren op de verschillende initiatieven die er zijn.

RISICOSTOFFEN

Helaas zijn nog niet alle hordes genomen. In luiers, maar vooral ook in in-

continentiemateriaal, zitten ziekteverwekkers en medicijnresten. Deze risicostoffen mogen zich uiteraard niet verspreiden tijdens of na recycling. Diverse experts zijn daarom geraadpleegd om na te gaan wat er bij de recycling nodig is om de risico's tot een minimum te beperken. Samen met het RIVM wordt onderzocht op welke wijze recyclers tot een verantwoorde verwerking kunnen komen.

RECYCLING IS NIET ALLES

Het ketenproject zet nu sterk in op recycling. Dat is de eerste grote stap die gezet moet worden. Maar daarmee zijn we er nog niet. Ook besparing op het gebruik van grondstoffen past bij het sluiten van de keten. In het ketenproject gaan we met partijen aan de slag die preventie van het gebruik van luiers en incontinentiemateriaal willen realiseren. Ook wordt er in het ketenproject gekeken naar de wensen en mogelijkheden

om het ontwerp van luiers te verbeteren.

Een mogelijkheid om minder luiers te gebruiken is door over te gaan op wasbare luiers. In enkele gemeenten is hiermee inmiddels ervaring opgedaan. Door Milieu Centraal wordt gewerkt aan de verdere uitrol van dit concept. Op www.milieucentraal.nl kunnen gemeenten hier meer informatie over vinden. ↔

KETENPROJECT 'UIT DE LUIERS'

Het Kernteam van het ketenproject Luiers bestaat uit vertegenwoordigers van het Ministerie van I&M, Rijkswaterstaat Leefomgeving en NVRD. Alle ketenpartners worden in het project betrokken. Meer informatie over het geformuleerde wensbeeld, bijeenkomsten en achterliggende rapporten is te vinden op www.VANG-HHA.nl. Binnenkort zal ook een kennisplatform luiers worden gestart.

Sommige gemeenten zijn uit service-overwegingen gestart met de gescheiden inzameling van luiers.